CÍRKEV

ARNOŠT OLIVA

CENA Kč 3·50

TISKEM KNIHTISKÁRNY
JANA TOMANA VE MĚSTĚ ŽĎÁŘE NA MOR.

CÍRKEV

ARNOŠT OLIVA

TISKEM KNIHTISKÁRNY
JANA TOMANA VE MĚSTĚ ŽĎÁŘE - MOR.

Nihil obstat

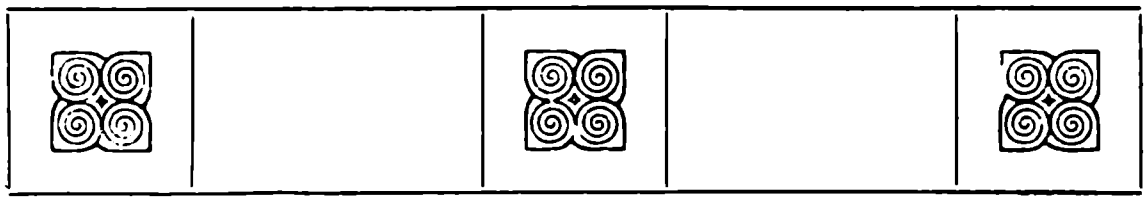
ANTONÍN STŘÍŽ,
censor.

Imprimatur

Prael. Dr. THEOPHILUS OPATRNÝ,
vicarius generalis.

Pragae, die 13. Decembris 1934.

Nr. 15976.

Církev jest království, které není z tohoto světa.

Království mé není z tohoto světa. *Jan 18, 36.*

Máme často a důkladně nahlédnouti do duše a zkoumati srdce. K tomu napomáhají úvahy o náboženských pravdách. Zvláště jeden předmět zasluhuje naší pozornosti, poněvadž může posíliti a zdokonaliti náboženský život a zbožnost, míním náležité poznání a důkladné pochopení celé krásy a vznešenosti Církve Kristovy.

Tento předmět jest i v těsném spojení s utrpením Páně, neboť celá křesťanská minulost i přítomnost dokazují jasně a zřejmě, že utrpení Páně pokračuje v životě a utrpení jeho nevěsty Církve.

Krista a Církev nelze oddělovati. Vedle Mesiáše byla jeho Církev předmětem všech starozákonních proroctví, proto i církevní Otcové nalézali v Starém

zákoně mnohé krásné předobrazy Církve Kristovy, na př. ráj se stromem života, Eva, archa Noemova, atd.

Kdo se přidržuje Krista, musí se nutně přidržovati i jeho Církve, jsou prostě nerozlučni, nemůže se tedy nikdo chlubiti věrností ke Kristu, kdo není věrným dítkem jeho Církve. A právě v tomto ohledu jsou i mezi katolíky mnohé bludné názory, i v mnohých katolických srdcích uhasíná láska a oddanost k Církvi. Lásku a oddanost ke Kristu nejlépe posoudíme podle lásky a oddanosti k jeho Církvi; láska a oddanost k Církvi jest nejspolehlivější teploměr lásky a oddanosti ke Kristu. Jest tedy jistě nutno zjednati jasno v tomto ohledu.

S pomocí Boží — podle kázání dp. P. Jos. Milze S. J. — chci v jisté souvislosti uvésti některé pravdy, aby vynikly krása a vznešenost, velikost a majestát Církve Kristovy. Přirozeně, že to jest možno jen nedokonale, protože žádný lidský jazyk nemůže vylíčiti dokonalost Církve. „Všecka krása je králova dcera uvnitř" Ž. 44, 14. Pokud jest královna-nevěsta venku zahalena závojem, není viděti všecku její sličnost; teprve „uvnitř", až odloží závoj, objeví se všecek její půvab a spanilost. Také těžiště krásy Církve dlužno hledati v jejím nitru, ne jen na zevnějšku, tedy ve víře, lásce k Bohu a k bližnímu, zejména strádajícímu a trpícímu. Královna ze Saby přijela do Jerusalema, aby na vlastní oči vi-

děla, co se vyprávělo o nádheře královského paláce a moudrosti Šalomounově. Při pohledu na všecku tu nádheru, když se přesvědčila i o obyčejné moudrosti králově, prohlásila: „Pravda jest, co jsem slyšela v zemi své o věcech tvých a o moudrosti tvé. Nevěřila jsem těm, kteří mi to vypravovali, až jsem sama přišla, viděla očima svýma a přesvědčila se, že mi nebyla řečena ani polovice; jeť větší moudrost tvá a díla tvá větší než pověst, kterou jsem slyšela. Blahoslaveni lidé tvoji a blahoslaveni dvořané tvoji, kteří stojí před tebou ustavičně a slyší moudrost tvou" (3. Král. 10, 6—8). Jestliže Šalomoun, slabý předobraz našeho Pána, a nádhera jeho paláce, který jako matný stín ukazoval na dům Boží v Novém zákoně, na Církev Kristovu, strhly královnu k takovému nadšení, jak musí vznešenost Církve naplniti nás obdivem, oddaností a láskou ke Kristu a jeho nevěstě!

Budeme uvažovati o obrazech, jimiž Písmo svaté Církev znázorňuje; jsou veliké důležitosti a mají hluboký význam, malovala je ruka Boží.

Co jest Církev?

Církví rozumíme obec nebo společnost všech křesťanů na zemi, kteří vyznáváním jedné víry a účastí na týchž svátostech jsou spojeni pod společnou nejvyšší hlavou, římským papežem jako nástupcem svatého Petra, a jemu podřízenými biskupy jako nástupci apoštolů.

Tato Církev často v Písmě svatém zove se *královstvím*. Proč to? Protože jest to království. Kdo to tvrdí? Sám Ježíš Kristus! „Tedy králem jsi ty? Ano, já jsem král.“ A co jest jeho královstvím? „Království mé není z tohoto světa.“ Jest to tedy království v tomto světě, ale není z tohoto světa, proto tak často království nebeské nazývané. Království Boží, království Kristovo. Tím jsou označeny dvě podstatné vlastnosti. Církev Kristova není z tohoto světa, není to království pozemské, přirozené, nýbrž nadzemské, *nadpřirozené*; Církev jest v tomto světě, proto *viditelné* království na zemi.

Přirozená, pozemská, čistě lidská společnost má základ v lidské přirozenosti. Církev jest dar Boží, nemá základu v lidské přirozenosti, nýbrž v Boží milosti; nemohou ji vytvořiti čistě lidské prostředky; vstup, přijetí za člena, děje se svatým křtem, svátostí znovuzrození k nadpřirozenému životu víry a milosti. Křtem svatým stává se člověk křesťanem, postupuje do řádu nadpřirozeného, neboť účelem tohoto království jest uzpůsobiti poddané ke vstupu do nebeské vlasti. K tomu nestačí pouze přirozené prostředky, jsou tedy určeny *prostředky nadpřirozené*, t. j. svátosti, učení, slovo Boží a víra v ně, prostředníky pak jsou papež, biskupové a kněží. Jest to království nadpřirozené i proto, že zakladatelem není pouhý člověk, nýbrž Bohočlověk, syn Boží, jenž se stal

člověkem. A jak založil toto království? Odpovídají nám svatí v nebi, kteří volají: „Byl jsi zabit a vykoupil jsi krví svou pro Boha lidi z každého pokolení a jazyka a lidu i národa a učinil jsi je Bohu našemu královstvím a kněžími, a budou kralovati na zemi“ (Apok. 5, 9—10).

Církev nesmírně předčí všecky statky, jež v mezích přirozeného řádu může nám dáti země, pozemské království, náš život! Musíme uznati, že Bůh nám prokázal velikou a nezaslouženou milost, když nás přijal svatým křtem za členy tohoto království bez veškeré naší zásluhy. Tady platí slova sv. Pavla: „Není tedy na tom, kdo chce, ani na tom, kdo běží, nýbrž na Bohu, jenž se smilovává“ (Řím. 9, 16), totiž přináležíme-li tomuto království.

Písmo svaté nazývá Církev tělem Kristovým. „Otec dal Krista za hlavu nade všechno Církvi, která jest tělem jeho, plností toho, jenž všecko ve všem naplňuje“ (Efes. 1, 22—23). Každá řádná společnost jako morální tělo má různé údy, které se liší stavem, mocí a oborem působnosti, ale společně a harmonicky usilují o společný cíl společnosti; Kristova Církev, samostatná a dokonalá společnost s nezcizitelnými právy od božského zakladatele, má také představené a podřízené, papeže, biskupy, kněze, věřící, ale společnou, neviditelnou, božskou hlavou jest Kristus. Jemu jedině přísluší jako hlavě dávati údům život, mi-

lost, spásu. Proto sebe nazývá vinným kmenem a nás ratolestmi. Jako ratolest může přinášeti květy a plody jen tehdy, proudí-li míza z kmene do ratolesti, jako údy těla bez duše nemají života, nemůžeme bez milosti, která z Krista přechází do údů Církve, míti nadpřirozený život a přinášeti plody pro nebe. Proto jest Církev jeho mystické tělo a on hlava. Papež jest jako jeho zástupce nejvyšší viditelná hlava. Krásně to vykládá sv. Tomáš Akvinský: Lidské tělo jest tu pro duši a má různé údy, aby duše jimi uplatňovala a projevovala své síly. Církev jest tu pro Krista, aby se v ní projevovaly všecky přednosti a dokonalosti, které má Kristus v nekonečné míře, a on tak vše ve všem k dokonalosti vedl; v dětech září nevinností, v jinoších a pannách ukazuje nejkrásnější ozdobu, nevinnost a čistotu srdce i těla, v manželích věrné plnění povinností, v učencích zbožnou víru s pravou vědou, v mužích rozhodnost pro právo a víru, v ženách zbožnost a obětavost, v chudých trpělivost, v bohatých dobročinnost — všichni jsou údy těla Kristova, a proto volá apoštol i k nestydatým: „Nevíte, že těla vaše jsou údy Kristovy? Máme tedy snad vzíti údy Kristovy a učiniti je údy nevěstky? Nikoliv“ (1. Kor. 6, 15).

Jak těsné jest spojení Krista a Církve! „Jako totiž tělo jest jedno a přece mnoho údů má, všecky pak údy těla, ač jich mnoho jest, jen jedním tělem jsou,

tak i Kristus" (1. Kor. 12, 12). Apoštol nazývá Církev Kristem. Ano, Církev jest mystický Kristus na zemi, její život jest pokračování života Kristova na zemi. Proto Kristus volá: „Šavle, Šavle, proč mě pronásleduješ?" Šavel pronásledoval křesťany, byl právě na cestě do Damašku, aby spoutané odvedl do Jerusalema. Kristus vidí sama sebe pronásledovaného ve svých údech, ve své Církvi.

Jak nesmírně veliká milost a důstojnost býti členem království Kristova, s nímž jest Kristus tak úzce spojen! Jsme dobrými vlastenci tohoto království? Dobrý patriot nedá hanobiti svou vlast a svého vládce. Řídíme se podle toho, je-li Církev tupena a pronásledována, brání-li se jí v její požehnané činnosti? A musíme-li pro svou příslušnost k Církvi trpěti, nezapomínejme, že Kristus to pokládá za své utrpení a že on jednou zcela jistě bude triumfovati. Nadpřirozený charakter Církve musí nás plniti nadšením pro Církev a pobádati k vroucím díkům Bohu. Církev jest viditelné království Boží na zemi.

Viditelnost Církve popírali již donatisté ve čtvrtém století, popírají i mnozí protestanté. Tento blud dotýká se podstaty Církve. Církev jest viditelné království: viditelná jest její nejvyšší hlava, papež; viditelní biskupové jako učitelé a pastýři, viditelné kněžství, viditelná bohoslužba (Mše svatá), viditelné obřady při bohoslužbě, viditelné prostředky milosti (svá-

tosti), viditelní údové Církve. — Že Církev v tomto smyslu jest viditelná společnost, poučují nás podobenství Kristova, v nichž připodobňuje království nebeské poli, na němž roste pšenice a koukol, síti, ve které jsou dobré a špatné ryby; mluví-li o městě na hoře postaveném.

Z viditelnosti Církve, která jest ve světě, vyplývá, že jest to společnost pravá a dokonalá, naprosto na nikom nezávislá, že má i nezadatelná práva od svého zakladatele, aby mohla plniti své poslání, že nemůže lidská zvůle určovati, která práva Církvi patří a kde je smí uplatňovati. Církev má také právo na časné statky k dosažení svého cíle. Podle Kristova určení vztahuje se její duchovní moc na celý svět. „Jdouce do veškerého světa, hlásejte evangelium všemu stvoření“ (Mr. 16, 15). Má tedy také právo na svou existenci, na své rozšiřování a svou působnost. Proto apoštolové se nedotazovali římských vládců a jiných, zda smějí evangelium hlásati.

Je-li tomu tak, musí býti stálá rozmíška mezi mocí církevní a státní, mezi Církví a státem. Vyloučeno! Jsou obě moci, církevní a státní, jsou Církev a stát stejné podstaty? Sledují stejný cíl, užívají stejných prostředků? Obě se různí svou podstatou, ale nejsou proti sobě, není tedy jejich spolužití ohroženo, neboť Bůh založil Církev v tomto viditelném světě, aby zušlechťovala snahy světského království

a uschopňovala je nestarati se jen o pozemský život a pozemské blaho občanů, nýbrž snadněji je vychovávala pro konečný cíl, pro který všichni tu jsme, býti jednou občany nebeského království.

Jak slavné jest toto království Boží na zemi, římskokatolická Církev! A vede se této Církvi jako se vedlo jejímu zakladateli. Přemnozí židé tehdy očekávali pozemského Mesiáše a snili o veliké pozemské říši, proto odmítli Mesiáše, když viděli jeho bídu, potupu a ponížení. Církev odmítají ti, kteří nemají ponětí o nadpřirozeném dobru, poněvadž přilnuli k pozemskosti. Jiní jsou jako učedníci ve chvíli utrpení Kristova. Věří v nadpřirozenou Církev, ale poněvadž jest pronásledována malomyslnějí, ztrácejí důvěru. Jiní se podobají Pilátovi. Tento pyšný pohan táže se: „Tedy králem jsi?“ jako by se chtěl vysmívati, že zajatec, jehož osud má ve svých rukou, ještě sní o království.

Mnozí nevěrci myslí, že Církev jest ztracena a vysmívají se její mužné odvaze doufati ve vítězství. Jiní, jež omámila sláva nevěrecké vědy, podobají se zákoníkům a farisеům, kteří Krista k smrti nenáviděli a neustali, až ho na kříž dostali. Přemluvili lid, aby žádal smrt Kristovu. Nadpřirozený charakter Církve nenávidí všichni nevěrci, kteří písmem i slovem podkopávají víru lidu. Nepřekvapuje, že s nimi ruku v ruce jdou ti, kteří rozpustilostí a nemravností podobají se Herodovi. Jiní

podobají se Kaifášovi, jenž v bezměrném pokrytectví roztrhl roucho, když Kristus veřejně se prohlásil Synem Božím, ukazujíce své pokrytectví, když výjimečně — a jsou to výjimky, jinak by nebily tolik do očí — klesne nějaký úd Církve nebo služebník oltáře.

My se cítíme v Církvi nevýslovně šťastní a děkujeme Pánu Bohu za milost, že smíme býti jejími údy; jest to Církev bojující, poněvadž má stále co činiti s nepřáteli spásy. Tato Církev bojující bude jednou Církví vítěznou v nebi. Chcete znáti cestu do nebe? „Srdcem se věří ke spravedlnosti, ústy však děje se vyznání ke spáse“ (Řím. 10, 10). Víra jest nutná podmínka k spravedlnosti, k ospravedlnění před Bohem, kořen spravedlnosti. Víru musíme i vyznávati slovem a skutkem, žíti a smýšleti podle víry. Pius IX. jednou řekl: „Dobrý příklad laiků jest cennější než kázání služebníka oltáře.“ — Kéž bychom všichni dobrým příkladem přispívali k tomu, aby se zvýšil lesk Církve na zemi k povzbuzení jiných! Kéž bychom byli věrnými, rozhodnými, dobrými občany tohoto království, abychom mohli kralovati s Kristem a věčně říkati: „Vykoupil jsi svou krví pro Boha lidi z každého pokolení a jazyka a lidu i národa, a učinil jsi je Bohu našemu královstvím. Hoden jest Beránek, ten, jenž byl zabit, aby vzal moc a bohatství a moudrost i sílu a čest a slávu i chválu“ (Apok. 5, 9 a 12).

Církev jest království nepomíjející.

Brány pekelné jí nepřemohou. *Mt. 16. 18.*

Jak dlouho potrvá Církev, království Boží na zemi? Zahyne jako jiná království, neho má jako synagoga v Starém zákoně připravovati na jiné království, Církev budoucnosti? Ani jedno ani druhé! Církev nalezne své dovršení v nebi. Tři jsou stany Boží: synagoga v Starém zákoně; Církev Kristova v Novém zákoně; nebe. Synagoga byla jen stín a předobraz; Církev jest pravda, skutečnost, ale také předobraz nebeského města Jerusalema; třetí stan jest nebe, patření na Boha tváří v tvář; v prvním stanu byl život předpovídán, v druhém se dává, ve třetím jest náplň života. Jest tedy Církev založena pro celé trvání tohoto světa.

Církev Kristem založená se vším, co patří k její podstatě, s primátem papeže, s hierarchií, se svátostmi, se svěřenou jí věroukou a mravoukou bude trvati do konce světa. Ne tedy kterákoliv církev, nýbrž jen římskokatolická Církev!

Přesvědčení o trvání naší Církve do konce světa spočívá na víře: Bůh tak ustanovil; a tuto nezměnitelnou vůli Boží potvrzuje i zjevení. Již prorok Daniel zvěstoval tuto velikou pravdu. Král Nabuchodonosor měl sen. Zapomněl, co se mu zdálo. Rozkázal, by svoláni byli hadači, zaklínači, čarodějové a chaldové,

aby oznámili, co se mu zdálo. Nedokázali toho. Tu předstoupil před krále Daniel, vypravoval sen a vyložil jeho význam. Tys, králi, viděl velikou sochu, hlava té sochy byla z nejlepšího zlata (říše babylonská), prsa a ramena ze stříbra (říše médsko-perská), břicho a bedra z mědi (říše řecko-komacedonská), stehna byla železná, nohy dílem železné a dílem hlíněné (říše římská). Tu se utrhl bez rukou lidských kámen s hory a udeřil sochu do nohou železných a hlíněných a rozdrtil je. Tehdy roztříštěno bylo železo, hlína, měď stříbro i zlato a obrátilo se to jakoby v plevy letního humna, jež uchvacuje vítr a po nichž nezbývá ani stopy. Z kamene, který udeřil sochu, stala se veliká hora, a naplnil celou zemi.

Všecky ony světové říše zmizely jako plevy, jež uchvacuje vítr. Kdo jest oním kamenem, který se utrhl s hory bez lidských rukou? Jest to onen úhelný kámen, o němž čteme u sv. Matouše (21, 42), Ježíš Kristus, narozený z přečisté Panny, jenž založil svou říši na světě. „A za dnů těch zřídí Bůh nebes království, jež na věky nebude zničeno, a toho království jeho nedostane se jinému národu; rozdrobí a dokonale zničí všecky ony říše, samo však státi bude na věky“ (Dan. 2, 44). Křesťanství přemohlo pohanství. Tuto pravdu zvěstoval i archanděl Gabriel Panně Marii slovy: „Království jeho nebude konce.“

Prorok Jeremiáš zvlášť krásně zvěstoval tuto pravdu: „Toto praví Hospodin, který ustanovil slunce za světlo denní, pořádek měsíce a hvězd za světlo noční, který bouří moře, že hučí vlny jeho: Přestanou-li tyto řády přede mnou, přestane i potomstvo Israelovo býti národem přede mnou na věky“ (31, 35—36). Jest míněn Israel věřící, jenž věří v Krista. Sv. Jeronym krásně praví: Církev může pronásledováními utrpěti otřesy, ale nikdy nemůže zahynouti; může býti pronásledována, ale nikdy přemožena, a to proto, že to Bůh slíbil, jehož přislíbení jest zákon přirozený.

Ježíš Kristus, zakladatel Církve, řekl: „Brány pekelné jí nepřemohou.“

Toto přislíbení Boží o nepřemožitelném trvání Církve naplňuje srdce radostí, dodává odvahy a posiluje v lásce a příchylnosti k Církvi. Čemu víra učí, potvrzují i dějiny. Nečekejte, že rozvedu v celé kráse velkolepý obraz dějin svaté Církve, jejích bojů a vítězství, jen něco chci uvésti. — Římské pohanství třista let bojovalo proti Kristovým vyznavačům. V proudech tekla křesťanská krev, přemnozí mučedníci vykrváceli pro Krista v nejhroznějších mukách. Na jedné straně nejsurovější státní moc, na druhé straně víra, naděje a láska, moc ducha. A výsledek toho strašlivého zápasu? Již při tomto zápasu viděli křesťané uskutečňovati se slova Tertullianova: Krev mučedníků semeno nových křesťanů. Církev dočkala se veli-

konočního rána. Císař Konstantin byl nástroj božské Prozřetelnosti, aby vítězné křesťanství zavedl do státních úřadů a veřejného života. V tomto zápasu pohanství proti Církvi přidružily se jako pomocnice lež a pomluva, všecko marné, Boží moc a síla ukázaly, že Církev jest dílo Boží, tedy nezničitelné. — Julián, odpadlík, chtěl obnoviti slávu pohanství, proto nařídil slaviti pohanskou bohoslužbu s veškerou nádherou a tak zastíniti křesťanskou bohoslužbu; pohanští kněží byli přísně přidržováni k mravnému životu, měli převzíti starost o chudé, aby odevšad vytlačili křesťany. Křesťané byli propuštěni ze státních úřadů, z vyšších míst ve vojsku, všecka vlivná místa obsazena pohany. Žádný křesťan nesměl zastávati úřad učitelský. Všemožně podporoval heretiky a židy volal do boje proti Církvi, aby stavbou chrámu v posměch uvedli slova Kristova, že nezůstane kámen na kameni. Oheň překazil práci, zemětřesení rozmetalo základy, chrám postaven nebyl, Julián umíral se slovy: Tys, Galilejský, zvítězil! Zvítězila i jeho Církev, jež je nepřemožitelná. — Nastalo zrádné znásilnění Církve řeckými císaři cařihradskými; islam jako hrozná povodeň zaplavoval jednotlivé země a hrozil křesťanství úplným zánikem; dostavily se středověké zápasy náboženské, odpady národů, Církev vše přečkala, nikdo jí nezničil, poněvadž ji chrání ruka Boží.

Kolikráte již jásali nepřátelé, že zasadili Církvi poslední smrtelnou ránu, ale ani jejich potomci se nedočkali a nedočkají její smrti! Jak skončil u nás boj proti Církvi v dobách převratu?

Čemu nás učí tato skutečnost o nepřemožitelnosti Církve? Církev Kristova není dílo lidské, Církev jest božského původu, proto jí nepřemohou ani brány pekla. Je-li Církev katolická božského původu, pak jest i jedině pravá Církev, čemuž nasvědčuje i ta prostá skutečnost, že žádná jiná nebyla a není tak napadána, neboť lež a blud nenávidí k smrti pravdu. Je-li katolická Církev pravou, jest pravdivé a pravé i její učení, které k věření předkládá, protože jest to učení Boží.

Může se státi, že národové od Církve odpadnou, že tedy její hranice jsou větší nebo menší, že její vliv a moc někdy poklesne a jindy zase se zvětší, vždycky zůstane světlem v tomto světě, svítilnou světu, vždycky bude tak rozšířena, jak požaduje důstojnost nevěsty Kristovy. Dodnes platí přislíbení Boží jednorozenému Synu: „Požádej, a dám ti národy (pohany) v majetek, a v tvé vlastnictví končiny země“ (Ž. 2, 8). Podle sv. Augustina chrání Církev nezkráceně držebnost, kterou dostala věnem od svého Ženicha. Každá náboženská společnost sedí v koutě, není nevěstou Kristovou. Pravou nevěstou jest ta, jíž dal Kristus království, které zahr-

nuje celý svět. Byť i jiná náboženská společnost křesťanská měla mnohé stoupence na celém světě, jsou roztříštěni v různé sekty a postrádají jednoty a sjednocenosti, které jsou naprosto nutným poutem, které všecky připoutává k jedné říši Boží, k jediné Církvi Kristově.

Církev Kristova jest v pravdě strom života, který Bůh zasadil do tohoto světa. Stále kvete a nikdy neuvadá; má nevyčerpatelnou pudivou sílu — odpadávají-li některé listy a shnilé větve za bouře pronásledování — strom života vyhání nové větve s mladickou silou. Příslib Boží o trvání Církve do konce světa platí Církvi jako celku. Kristus nikde neslíbil jednotlivým věřícím, jednotlivým národům a kmenům, že svatá víra nikdy u nich nevymizí. Jednotlivé listy, ba celé větve mohou odpadnouti od stromu života, ale strom zůstane státi a rozšiřuje se jiným směrem s novou silou. To jasně a zřejmě dokazují dějiny Církve, hlavně dějiny katolických misií mezi pohany. Před Bohem jsou „národové jak krůpěj na okovu, a jako prach na závaží; před ním jsou ostrovy jako drobný prášek“ (Is. 40, 15). Bůh nepotřebuje žádného člověka, žádného národa, on dovede, opustí-li jednotliví lidé nebo národové Církev, jiné národy do ni uvésti, on řídí srdce králů právě tak jako směr veletoků, řídí dějiny národů a má ve své moci i srdce jednotlivců.

Každý jednotlivec musí si sám zodpověděti vážnou otázku, chce-li zůstati Církvi věrný. Zodpovědění této otázky závisí na dvou věcech: na milosti Boží a na spolupůsobení s touto milostí. Milosti své neodříká Bůh nikomu; dostaví-li se bouře a ohrožuje jednotlivce i národy, zůstávají pravdivými slova sv. Pavla: „Bůh jest věrný, jenž nedopustí vás pokoušeti nad to, co můžete snésti, nýbrž s pokušením učiní také úspěch, abyste mohli snésti“ (1. Kor. 10, 13). S naší strany musí přistoupiti spolupůsobení s milostí Boží. Spolupůsobení se projevuje pokornou věrou, Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost svou, modlitbou a konáním dobrých skutků. Příčina většiny odpadů od Církve jest nekonání náboženských povinností: zanedbávaly se služby Boží, zanedbávala se sv. zpověď, zanedbávala se modlitba, ztrácel se pomalu křesťanský názor světový, četly se protikatolické noviny a uhasla víra v srdci. Mnohdy pýcha a nemravnost, která hlavně u mládeže shásí světlo víry, pomáhají k odpadům a ztrátě víry. Važme si Církve, která jest nezničitelná a děkujme Bohu, že smíme býti jejími údy.

Jest překvapující podobnost mezi Kristem a Církví. Kristus jako člověk trpěl, nesmírně trpěl, božská přirozenost netrpěla. Kristus jako člověk byl spoután řetězy, jako Bůh nemohl býti spoután. Církev může býti odsouzena k zajetí

v nejvyšší hlavě, v biskupech a kněžích, ve věřících, jak se již několikráte stalo, ale pravdy, které hlásá, světlo jejího učení a její svatosti, nedají se zavříti pod zámek, ty pronikají všude, jako se nedá zavřít sluneční světlo. Krista zbavili šatu a oblečenému v plášť purpurový se posmívali, trnovou korunu mu vtlačili na hlavu a do ruky dali třtinu, ale nemohli ho zbaviti jeho božského majestátu a božské důstojnosti a jeho vnitřní krásy a velebnosti; nemohli ho zbaviti jeho královské moci na nebi a na zemi, nemohli ho oloupiti o vládu nad světem a o jeho důstojnost soudce živých i mrtvých. Církev mohou oloupiti o její zevnější lesk, vnitřní svatost jí zůstává, vnitřní krása svatosti a ctností jejích dítek, jejího učení, jejích prostředků milosti, jejích zařízení — čím více Církev jest utlačována a lidský její prvek zdá se býti hodně ponížen, tím nápadněji se ukazuje její božský prvek — lesk ctností jejích dětí šíří kolem ni takovou svatozář, že i nepřátelé Církve nemohou jí odepříti svého uznání. Kristus mohl zemříti, ale nemohl býti nikdy přemožen. I Církev může viděti přemnohé své dítky umírati — mohou ji pokládati za bezprávnou a může býti bez ochrany, jako byl Kristus na kříži — zvítězí znovu a znovu, vždycky se dočká velikonočního rána, byť i musela prodělati velký pátek.

Tu máme zrcadlo pro svůj život. Trpěl-li Kristus tolik z lásky k nám; mu-

sela-li jeho nevěsta, Církev, jíti a musí jíti cestou křížovou, bylo by to nedůstojnou zbabělostí styděti se za kříž a chtíti uniknouti utrpení. Tu jest veliký rozdíl mezi jednotlivým věřícím a celou Církví. Církev jako celek nemůže nikdy býti přemožena, ale může býti přemožen jednotlivec. Proto napomíná apoštol: „Kdo se domnívá, že stojí, hleď, abys nepadl" (1. Kor. 10, 12). Nutno tedy stále bdíti a modliti se, abychom nevešli v pokušení, jak se stalo mnohým za pronásledování Deciova ve třetím století. Delším klidem mysl mnohých křesťanů zesvětšštěla, víra zmenšila, horlivost ochladla, rozmařilost vzrostla. Rozmáhaly se požívačnost a přepych, láska k pozemským statkům, uvolňovaly se křesťanská kázeň a křesťanský mrav; nesvornost, nenávist, hněv a nepřátelství nabývaly vrchu, křesťanská dobročinnost ochabovala. Tu dopustil Bůh strašné pronásledování, bouře přišla neočekávaně, překvapila mnohé nepřipravené, setřásla je jako shnilé listy se stromu života katolické Církve. Solva někteří boháči a vážení občané uslyšeli o pronásledování, běželi k pohanským vrchnostem, aby se hlásili jako pohané. Jiní, bojíce se muk, zapřeli křesťanství. Byli tu i lidé polovičatí. Nechtěli veřejně křesťanství zapříti, ale také nechtěli pro křesťanství vše obětovati. Počítali s podplácením a dobrosrdečností pohanských úředníků. Tito zbabělci dali se zapsati do veřejných protokolů, že upo-

slechli příkazů. Dostali na to stvrzenky. Byla to jednak lež, když veřejně neodpadli, jednak byl to odpad, byť i zakrytý. Kristus výslovně řekl: „Kdo mne zapře před lidmi, zapřu ho před Otcem svým, jenž jest v nebesích", a apoštol žádá, abychom se vyvarovali i zdánlivého zla a nedávali pohoršení.

Proto bděme a modleme se! Děti, bděte a modlete se! Církev má na vás právo; z vody a z Ducha Svatého znovu vás zrodila pro věčný život. Na svatém křtu staly jste se dítkami Božími; dítkami jejími. Církev, vaše nadpřirozená matka, poslala již miliony a miliony svých dítek do nebe, aby tam za vás orodovaly; ukazuje vám tisíce chlapců a dívek, kteří v nejútlejším věku umírali pro Krista a víru nebo pro svatou čistotu a nevinnost, a raději život obětovali než by opustili Církev, svou matku. Vy jste prvotiny svaté Církve! Kéž byste vyrůstaly k radosti rodičů, k útěše Církve, k blahu lidstva! Bděte, bděte, aby vás nikdo neoloupil o víru, snažte se získati si hodně náboženských vědomostí, neboť nevěra má základ v nedostatečných vědomostech náboženských pravd. Modlete se! Denně! Modlete se k andělu strážci a matce Boží. Choďte pilně na Mši svatou, odpolední pobožnosti, poslouchejte rády kázání, chovejte se v kostele jako v domě Božím! Bděte a modlete se, abyste vždycky zůstaly dětmi nevinnými a zbožnými.

Jinoši a dívky! Vy jste perly a nejkrásnější ozdoba Církve. Církev si vás vždycky vážila; proto váš panický stav tolik cení, že ví, že panickému stavu i v Církvi vítězné v nebi bude vložena na hlavu koruna slávy. Bděte! Bděte, aby srdce vašeho neovládly marnivost a ješitnost, známky a předzvěsti umírající nevinnosti. Bděte, aby květinka panictví pýchou ducha, nemravnými řečmi, nebezpečnou knihou, nebezpečnými schůzkami a zábavami ve vašem srdci nebyla zlomena a nezhášelo pomalu světlo víry. A modlete se! Hodně se modlete, zbožně přijímejte svátosti, nikdy nevynechejte Mše svaté. Z celého srdce doporučuji vám i exercicie.

Manželé! Bděte nad sebou i nad svými podřízenými! Bděte, aby vás duch času nestrhl do svých tenat. „Kdo chtějí bohatnouti, upadají v pokušení a v osidlo ďáblovo a v mnoho žádostí nerozumných i škodlivých, které vrhají lidi ve zkázu a záhubu. Neboť kořenem všeho zla jest chtivost peněz, po nichž někteří bažíce zbloudili od víry a způsobili si mnoho bolestí. Ty však, muži Boží, varuj se toho“ (1. Tim. 6, 9—11). Těmi slovy sv. Pavel nakreslil výstižně i dějiny mnohých v našich dnech. Nezahodili mnozí v našich dnech víru a věrnost k Církvi, že chtěli zbohatnouti? Bděte i nad domácími, aby nečinili ničeho proti víře a dobrým mravům. „Nestará-li se kdo o svoje a zvláště o domácí své, zapřel víru a jest horší

nežli nevěřící“ (1. Tim. 5, 8). A modlete se! Bůh vyslyší modlitbu vaši, protože vychází ze srdce starostlivého o spásu duší.

Bděme a modleme se! Třídění duchů ve dva mocné tábory denně jest nápadnější. Na jedné straně stojí náš nebeský vojevůdce Ježíš Kristus a s ním Církev, Panna Maria, všichni svatí v nebi, všecky věrné děti na zemi. Korouhví tohoto vojska je svatý kříž. Na druhé straně Lucifer se svými pomocníky viditelnými i neviditelnými. Obě vojska stojí nepřátelsky proti sobě; na věky je nemožný smír Krista s Luciferem, proto bojuje Lucifer proti Kristu. Kdo zvítězí? Kristus, Bůh velebený na věky!

Každý z nás musí býti v jednom táboru: buď s Kristem anebo s Luciferem. Naším vůdcem a velitelem bude Kristus, neboť, kdo ho následuje, nechodí v temnotách. Kdo patří Kristu věrnou příslušností k Církvi, vejde po delším nebo kratším boji v tomto životě do věčného života.

Církev jest jediná záchranná loď.

Nikdo nepřichází k Otci leč jen skrze mne. Jan 14, 6.

Spasitel jednou vstoupil na lodičku, aby se přeplavil na východní břeh jezera Genesaretského. A hle, bouře veliká povstala na moři, takže lodička se pokrývala vlnami; Ježíš pak spal. I přistoupili k němu

učedníci jeho a zbudili ho řkouce: „Pane zachovej nás, hyneme.“ I dí jim Ježíš: Proč se bojíte, malověrní? A přikázal větrům a moři, a nastalo ticho veliké.

Svatí církevní Otcové vidí v této lodičce předobrazenou katolickou Církev. Lodička připomíná i jinou velice důležitou pravdu, kterou vyjádřil sv. Cyprián, biskup a mučedník, slovy: Mohl-li se v čase potopy od smrti zachrániti jen ten, kdo byl v arše Noemově, může se od věčné záhuby zachrániti jen ten, kdo jest v Církvi. Tím přicházíme k důležité otázce: Jest lhostejno přináležeti ke katolické Církvi nebo není? Odpovídá jasně a určitě všeobecný sněm lateránský (1215): „Jest jen jediná obecná Církev všech věřících, mimo ni nemůže nikdo býti spasen.“ Tato věta bude předmětem dnešní úvahy.

V katolické Církvi rozeznáváme dvojí element: viditelný, který zveme tělem Církve, a neviditelný, který zveme duší Církve. K tělu Církve patří vše, co je na Církvi viditelné, k duši ony vnitřní a nadpřirozené milosti a dary, jimiž Církev právě jest Církví Kristovou a skrze něž ona i každý jednotlivý úd její jsou schopny dosíci svého určení, jako duše ve fysickém těle člověka jest základ, princip, který oživuje tělo a jest základem veškeré životní činnosti jeho. K duši Církve patří tedy všichni, kteří mají posvěcující milost; v druhé řadě ti, byť i nedokonale, kteří mají pravou víru.

K tělu katolické Církve patří každý pokřtěný, pokud se dobrovolně od této viditelné společnosti neodloučil dobrovolně vědomým bludařstvím nebo rozkolem, t. j. dobrovolným odloučením od Církve nebo vyloučením z ní. Křtem jako viditelným znamením přivlěluje se člověk zevně k Církvi; zároveň spojuje se s duší Církve, poněvadž dostává nadpřirozený život milosti od Ducha Svatého, jenž Církev nadpřirozeně oživuje. Těžkým hříchem ruší se dokonalé vnitřní spojení, ale ne zevnější, které zůstává, pokud se člověk zevně od této společnosti neodloučí. Teď učení Církve, že mimo ni není spásy, bude jistě pochopitelnější. Kdo nepatří k duši Církve, nemůže býti spasen, neboť „bez víry nemožno se Bohu líbiti“ (K žid. 11, 6); a bez posvěcující milosti není možná věčná blaženost; bez milosti Boží jsme nepřátelé Boží.

K spasení jest nutné i skutečné, zevnější spojení s Církví, t. j. příslušenství k tělu, k viditelné společnosti této Církve. Jako nemůže nikdo býti spasen bez křtu, tak nemůže býti spasen nikdo, kdo k Církvi nenáleží, t. j. kdo vlastní vinou, tedy vědomě a dobrovolně se k ní nepřipojí nebo se od ní odloučí; k tomu samozřejmě patří, že katolickou Církev dosti dlouho poznáváme jako pravou.

Nemůže ani jinak býti. Bez náboženství nemůže nikdo býti spasen. To připouští

každý. Náboženství jest živé spojení s Bohem, kterého poznáváme a milujeme; odloučením od Boha odlučujeme se i od věčné blaženosti. K Bohu přivádí nesporně jen pravé náboženství. Protože Bůh náboženství zjevil, může býti pravé náboženství jen to Bohem zjevené, Bohem chtěné. Proto jen toto vede k blaženosti. Bůh zjevil jen jedno náboženství, to, které hlásal Kristus; Starý zákon byl jen předobraz a příprava k pravému zjevení. Toto Kristem hlásané náboženství musí býti uloženo ve viditelné společnosti, která je vyznává, t. j. musí býti v Církvi. Poněvadž Kristus dal společnosti jen jedno náboženství, musí býti i jen jedna Církev, která toto náboženství neporušené zachovává. Která jest to Církev? Jistě ona, která může dokázati božský původ. A která může dokázati svůj božský původ? Jen katolická Církev! A čím dokazuje svůj božský původ? Ustavičným trváním přes všecky bouře a krutá pronásledování; podivuhodnými výsledky v duchovním i mravním přetvoření lidstva; neochvějnou jednotou při své katolicitě; svou apoštolskostí; svatostí těch, které musíme obdivovati jako hrdiny ctností. Jen v této Církvi, která jest božského původu, jest pravé náboženství, proto v zaviněné odloučenosti od ní žádná naděje na věčnou blaženost.

Kristus to jasně řekl: „Nikdo nepřichází k Otci leč jedině skrze mne.“ Nikdo není Kristův, kdo nemá jeho ducha,

ale ducha Kristova nemá, kdo není ve spojení s tělem Kristovým, jímž jest Církev; proto odloučením od Církve odlučujeme se i od věčné blaženosti. Jest jen jeden Bůh, jest jen jeden Kristus, jest jen jedna jeho Církev a jedna víra.

Tvrzení, že všecká nekatolická vyznání jsou jen různé formy téhož pravého křesťanského náboženství, v nichž možno se Bohu právě tak líbiti jako v katolickém náboženství, jest tvrzení při nejmenším velice opovážlivé a nepravdivé. Jest také bludný a falešný názor, že jest každému volno, t. j. mravně dovoleno, i když má dlouholetou vědomost o katolické Církvi, připojiti se ke kterémukoli náboženství. Oba názory odsuzuje a zavrhuje Syllabus jako bludné.

Mnozí jsou k náboženství indifferentní, t. j. nestarají se o žádné náboženství a prakticky jednají podle toho. Máme už děti, které se neumějí modliti, které nebyly v kostele. Mnozí jinoši a mnohé dívky znají lépe moderní romány než základní pravdy křesťanského náboženství. V mnohých rodinách neslyšíme slova Bůh, nevidíme tu kříže a obrazů svatých. Kolik katolíků nevidíme v neděli na Mši svaté!

Božský Spasitel musí nad mnohými katolíky naříkati jako kdysi nad lidem vyvoleným. Lide můj, co jsem ti učinil? V čem jsem tě oklamal? Od jha hříchu a věčného zavržení svatým křtem jsem

vás vysvobodil a vy mě přibíjíte znovu na kříž, odvrhujete mé sladké jho a béřete dobrovolně těžké jho světa. Co jsem měl ještě učiniti a neučinil jsem? Zasadil jsem vás do krásné vinice, povolal do své Církve, a vy mě znovu napájíte žlučí a octem, když Církev tupíte, jí pohrdáte, a odebíráte a podporujete listy, knihy a podniky, v nichž se tupí moje nevěsta. Mé učení svítí vám na životní cestu jako ohnivý sloup; moje milost provází vás na všech cestách, a vy nedbáte toho světla a neslyšíte hlasu milosti. Dal jsem vám svátosti, dal vám své Tělo a svou Krev za pokrm, a vy toužíte více po požitcích světa. Královské žezlo jsem vám dal, abyste se mnou v nebi věčně kralovali, Církev má vám k tomu dopomoci, a vy voláte: Ukřižuj ho, ukřižuj ho, zničte jeho Církev!

Budou i nám platiti nářky Spasitele? Přičiňujme se, aby tomu tak nebylo. Žijme opravdovým křesťanským životem, prosme denně za milost vytrvati v dobrém, zachovejme za všech okolností svou neochvějnou přítulnost k Církvi!

Budete slyšeti, že katolíci nejsou lepší jinověrců, že i mezi nevěrci a jinověrci jsou poctivci. Proč to říkají? Jistě proto, aby dokazovali, že všecka náboženství jsou stejná. To přece nebude nikdo rozumný tvrditi. Jest obrovský rozdíl mezi katolickou Církví a každou jinou náboženskou společností. Všichni dobří katolíci

jsou i dobří lidé, poněvadž zachovávají učení Církve, která jest božského původu. Všichni špatní katolíci jsou špatní lidé právě proto, že nezachovávají učení Církve. Jsou-li nekatolíci dobří, nejsou dobří následkem jejich učení, nýbrž proto, že mnohému je učí zdravý rozum a mnohé přejali z učení katolické Církve. Pohanství jako takové nebylo dobré, bylo odpadem od Boha: byli-li mezi pohany lidé charakterní, vynikající přirozenými ctnostmi, nepůsobilo to pohanství, nýbrž světlo zdravého rozumu a zbytky zjevení. A podobně jest tomu s ctnostnými lidmi v jiných náboženských společnostech. Kristus sám v podobenství o Církvi upozorňuje, že v ní budou dobří i zlí, mluví-li o poli s pšenicí a koukolem, učí-li, že v síti jsou ryby dobré a špatné.

Kdo jest bez viny své mimo Církev, může náležeti k její duši. Tito lidé postrádají mnohých prostředků milosti, nemají svaté zpovědi, nejsvětější svátosti, Mše svaté, odpustků, mariánske úcty, účasti na dobrých skutcích celé Církve. Dokonalá lítost není snadná. Musíme také stále míti na mysli, že Církev dělá rozdíl mezi bludem a chybou. Bludu nemůže nikdy uznati, za chybujícího se modlí, snaží se láskou a trpělivostí přivésti ho ku poznání pravdy. Máme prý býti tolerantní; to slovo říká velmi mnoho a velmi málo, neboť jsme všem povinni láskou a spravedlností; velmi mnoho,

jsme-li lhostejní k bludu nebo ho schvalujeme.

Učení o samospasitelnosti Církve jest odůvodněné a není tvrdé, chápe-li se správně. Jak vděční musíme býti Bohu za neocenitelnou milost, že smíme přináležeti k Církvi.

Tato vděčnost musí nás pobádati dopřáti toho nevýslovného štěstí i těm, kteří je ztratili nebo dosud neměli. Jak to máme činiti? Pravou horlivostí pro spásu duší, spojenou s opatrností a láskou k bližnímu. Tato horlivost pro spásu duší vede misionáře do nejvzdálenějších krajin, sílí v přemnohých obtížích jejich apoštolátu; dodává odvahy duchovním v těžkém povolání; dává nadšení řeholnicím v různých ústavech; má nadchnouti i vás, abyste pomáhali zachraňovati duše modlitbou, hmotnou podporou misií, charitativní činností doma, podporou dobrého tisku, potíráním nemravnosti a špatného tisku, poučováním jiných a vzorným křesťanským životem dávali dobrý příklad.

Lodička Církve pluje mořem světa: kormidelníkem jest Bůh, veslaři andělé, na palubě řady světců, uprostřed spásu přinášející složár kříže, rozvinuté plachty víra; tato lodička za řízení Ducha Svatého směřuje do přístavu ráje a věčného klidu. Dej dobrotivý Bůh, abychom všichni v této lodi a s touto lodí jednou vpluli do přístavu věčné blaženosti.

Církev jest dům Boží.

Moudrost vystavěla dům sobě. *Přísloví 9, 1.*

Židé po návratu z babylonského zajetí při pohledu na druhý chrám byli naplněni smutkem a bolestí, když si připomínali nádheru chrámu Šalomounova, který při dobytí Jerusalema byl zničen, poněvadž nový chrám ani zdaleka nevyrovnal se krásou a vznešeností chrámu prvnímu. Prorok Aggeus z příkazu Božího takto těšil lid: „Přijde Žádoucí všem národům, a naplním dům tento slávou. Větší bude sláva tohoto domu nového nežli byla prvního; a na místě tomto dám pokoj“ (2, 8 a 10). Není míněn zevnější lesk chrámu, nýbrž proto bude tento druhý chrám neporovnatelně předčiti chrám první, že se v něm ukáže zaslíbený Mesiáš. „Náhle přijde do chrámu svého panovník, po kterém vy toužíte“, opakuje Bůh u proroka Malachiáše (3, 1).

Bude-li sláva druhého chrámu proto tak veliká, že v jeho prostorách objeví se Kristus, jaká čest, jaká sláva patří každému katolickému domu Božímu, když ve svatostánku stále přebývá Ježíš Kristus, náš Pán a Spasitel, Bůh velebený na věky! Proto každý katolický kostel nazýváme domem Božím.

Svatý Pavel dává svému žákovi Timoteovi různé pokyny, a připojuje: „Víš, jak si máš počínati v domě Božím, kterým jest

Církev Boha živého, sloup to a základ pravdy“ (1. Tim. 3, 15). Sv. Pavel tu jmenuje Církev domem Božím. To jest onen dům, jejž věčná moudrost vystavěla sobě. Hospodářem v tomto domě jest sám Bůh. Jeden hluboký myslitel praví: v přírodě jeví se Bůh jako Pán a Stvořitel; v katolické Církvi jako hlava rodiny; v duši spravedlivého jako ženich.

Čím slavnější stavitel, čím větší umělec, tím krásnější i jeho dílo. Církev, dům Boží, budoval největší umělec, sám Bůh. Budoval tento dům Bůh Otec, jenž svěřil svému Synovi věřící jako živé stavební kameny, Ježíš jest kámen úhelný — budoval jej Syn Boží, jenž „dobyl si Církve krví svou“ (Sk. ap. 20, 28) — budoval jej Duch Svatý, neboť on jest onen Duch pravdy, kterého Syn Boží své Církvi poslal, onen Duch svatosti, jenž věřící posvěcuje ve svatém křtu a činí živými kameny v tomto domě Božím. Církev Kristova jest tedy dům Boží, protože stavitelem jest Nejsvětější Trojice. A jak vznešený jest ideál, vzor, podle něhož byl tento dům Boží budován! Čím vznešenější ideál, čím vyšší vůdčí idea při uměleckém díle, tím krásnější dílo samo. Nade všecko pomyšlení vznešená jest idea Boží, kterou božský stavitel při této stavbě chtěl uskutečniti a viditelně předvésti. Jest to především sama Nejsvětější Trojice; jest to ona nepochopitelná jednota bytostí Boha ve třech osobách, která měla míti odlek v Církvi

podle velekněžské modlitby Kristovy: „Otče svatý, zachovej je (věřící) ve svém jménu, které jsi mi dal, aby byli jedno, jakož i my“ (Jan 17, 11). Jako jednota božských osob svou bytostí a přirozeností povznešena jest nade všecko pomyšlení a nikdy a nikde nenalézá podoby, tak jest i jedinost a jednota Církve jedinečná svého druhu; v žádné lidské společnosti na zemi nenalézáme něco podobného. Proto jest tato podivuhodná jednota známkou pravé Kristovy Církve a nalézáme ji jen v katolické Církvi.

I Slovo tělem učiněné, Bohočlověk, jest ideál při Boží stavbě Církve. I neviditelný svět, říše andělů, jest ideál pro Boží stavbu Církve. Kdo může určiti jejich počet, kdo vypsati podivuhodnou různost vzhledem jejich pořadí dle důstojnosti, darů milosti a předností? Kdo spočítá ony miliony, které Církev od počátku počítá ke svým údům? Kdo vypíše podivuhodnou různost, jež se projevuje v životě svatých a věřících? Jako ve světě andělů při veškeré různosti jednotlivců panuje nejkrásnější harmonie a jednota, tak věřící při veškeré různosti národů, názorů a darů milosti spojuje společné pouto jedné víry, společné poslušnosti k společné nejvyšší viditelné hlavě, římskému papeži. To jest jednota, jejíž vzor nalézáme jen v nebeském Jerusalemě, v říši andělů.

Jak krásná musí býti tato Boží stavba katolické Církve, když takové ideály před-

stavuje! Základní kámen této budovy jest Ježíš Kristus; on jest kámen úhelný, který židovská synagoga zavrhla, jenž se stal základním kamenem Církve, základem, který se nepohne, proto tento dům není budován na písku, proto se od něho bezmocně odrážejí všecky bouře; tento kámen rozdrtí každého, na koho padne, rozrazí každého, kdo na něj padne ve svém pyšném vzdoru a odporu. Základní pilíře této stavby jsou apošlolové, kteří první Církev šířili; věřící jsou živé kameny, jež připravila sama mistrá ruka Boží a do této stavby vložila. Dlouho a pečlivě pracuje božská mistrná ruka, od svatého křtu, aby věřící stávali se stále krásnějšími živými kameny této podivuhodné stavby.

Teď víte, co znamená vzájemně se povzbuzovati, vzdělávati; znamená svým příkladem, rozumí se dobrým příkladem, slovem i skutkem, přesně katolickým životem, pravou láskou k bližnímu a opatrností a modlitbou k tomu přispívati, aby věřící, kteří už jako živé kameny do Církve jsou zasazeni, stále světějším životem byli pravou ozdobou Církve; znamená přispívati k tomu, aby i ti byli zasaženi jako živé kameny do budovy katolické Církve, kteří jsou mimo ni.

Chápete také, co znamená dávati někomu pohoršení; znamená svým špatným příkladem, slovem a skutkem, dávati mu příležitost a příčinu k hříchu. Sem patří neslušný oděv, který je příčinou

mnoha zla, poněvadž jsmě jen lidé a ne andělé; nemravný a víře nepřátelský tisk všeho druhu; nemravné obrazy a sochy; zábavy a hry, žerty a řeči, zavdávající příčinu ke hříchům. Ach, kolik pohoršení dává svět! Jest to neodpustitelné býti kamenem úrazu jiným, strhovati je do záhuby. Slyšte Krista, věčnou pravdu, tichého a dobrotivého Pána, jenž se strašnou vážností volá: „Běda světu pro pohoršení!" „Běda člověku tomu, skrze něhož pohoršení přichází!" Mysle na děti praví ještě přísněji: „Kdo by pohoršil jedno z maličkých těchto, kteří ve mne věří, tomu by bylo lépe, aby kámen mlýnský zavěšen byl na hrdlo jeho a on pohroužen byl do hlubokosti mořské" (Mt. 18, 6). Sv. Pavel nabádá každého: „Nevrhej v záhubu toho, za koho Kristus umřel" (Řím. 14, 15).

Zloba pohoršení jest v tom, že Kristus za naše bližní, bratry a sestry, zemřel, my pak, pohoršujíce bližního, ničíme dílo vykoupení. Kristus na hoře Olivetské krví se potil, duše jeho byla smutná až k smrti, zápasil se smrtí pro duši bližního, a my bezohledně jednáme s bližním, svádějíce ho ke hříchu, a prohřešujeme se proti samému Spasiteli připravováním nových bolestí Srdci jeho; Spasitel byl bičován, utrpení, které popsati nikdo nedovede, pohanění a potupa pro Pána, že se to ani vypsati nedá; jistě surový paholci dělali různé vtipy, jež Srdce Ježíšovo více zraňovaly než dutky, a my se opovažujeme

tuto podívanou obnovovati, dávajíce šatem, zevnějškem, řečmi a tiskem příčinu ku pohoršení, aby nevinná duše oloupena byla o nejkrásnější okrasu, šat křestní nevinnosti, nebo jiní byli k hříchu sváděni tak zvanými vtipy, jež působí radost peklu, ale bolest nebi a pláč Církvi, poněvadž znečisťujeme ony drahocenné stavební kameny, jež Kristus obmyl svou krví a Duch Svatý neposkvrněné svatým křtem zasadil do Boží budovy Církve.

Kristus byl potupen a sesměšňován Herodem, věčná Pravda mravním zpustlíkem, a my se odvažujeme svému Pánu a Bohu připravovati podobnou potupu, když hanlivými řečmi o víře, Církvi a duchovenstvu, béřeme bližnímu víru, lásku k Církvi, jeho přilnulost k pravému náboženství; Kristus byl přibit na kříž a naše slova a skutky, jež jsou příčinou pádu bližního, jsou přečetné údery kladiv, jimiž Spasitele znovu na kříž přibíjíme. Slyšíš slova jeho: Co jste učinili jednomu z bratří mých, mně jste učinili?"

Zapřísahám vás, nedávejte nikomu pohoršení, zvláště ne dětem, které při nezkušenosti jed nevěry a nemravnosti vsrkají a neodvratně hynou. Kde jest aspoň jiskerka křesťanské lásky k bližnímu, když ho olupujeme o to nejcennější, o milost a lásku Boží a nebe! Neničme pohoršením díla Božího, stavebných kamenů v Boží stavbě Církve, hleďme spíše vzájemně se povzbuzovati a tak přispívati k okrase Církve, jež jest domem Božím.

V čem spočívá okrasa tohoto domu? Které jsou jeho ozdoby? Především svatí, pak všichni zbožní věřící. Vnitřní nádhera a krása této Boží stavby jest svatost Církve. Jest to vznešené vědomí býti dítkem této Církve, kterou charakterisuje vedle jiných známek svatost. Pravá Církev jest svatá nejen proto, že její zakladatel jest svatost sama, že jest povolána vésti údy své k svatosti, že její život jest svatý a má svaté svátosti jako nejlepší prostředky milosti a svatosti, nýbrž i proto, že v každé době vykazuje světce, že Duch Svatý stále ukazuje nápadnými účinky milosti své působení v Církvi, že jsou v ní stále heroické duše, které se snaží napodobiti život Ježíšův svatostí svého života. Z toho následuje, že jsou v Církvi stále i lidé, kteří plní evangelické rady: chudobu, čistotu v panickém stavu a poslušnost v různých řádech.

Vnitřní svatost Církve musí se projevovati darem divů, zvláště nadpřirozené dary ducha musí se projeviti v určitých dobách, poněvadž Duch Svatý, původce a dárce těchto vyšších darů, neustává své působení v Církvi dosvědčovati tímto způsobem.

Vizme řady světců, vznešených ozdob Církve! Miliony svatých mučedníků, miliony světců z každého stavu, věku a pohlaví. Máme je napodobiti podle míry Bohem nám udělené milosti. Svatý Pavel často v listech svých nazývá věřící svatými, poněvadž všichni jsme povoláni k svatosti.

Každý, kdo chce býti spasen, musí míti aspoň první stupeň svatosti. Tento první stupeň spočívá ve stavu posvěcující milosti Boží. Posvěcující milost Boží jest onen nádherný šat, který nebeský hospodář v tomto domě Božím, v Církvi, dává svým dětem na křtu svatém; jest ona drahocenná perla, kterou má býti ozdobeno každé dítě Církve, jest nejvyšší poklad Boží rodiny.

Ztráta posvěcující milosti Boží jest největší neštěstí. Viděli jste jistě již mrtvolu. Mrtvý leží bez vlády, oči zavřené, ústa oněměla, není schopen žádné činnosti, poněvadž nežije duše, princip, základ života v těle. Tu máme slabý obraz duše, která bez posvěcující milosti Boží jest pro věčnost mrtvá, poněvadž nemá principu, základu nadpřirozeného života, jímž jest posvěcující milost. Všecky dobré skutky, jež člověk koná ve stavu nemilosti, nemají zásluh pro věčnost; zůstávají sice dobrými skutky, ale nejsou skutky záslužnými, nemají nároku na odplatu v nebi. Nebe jest dědictví dítek Božích; dítkami Božími činí nás láska a posvěcující milost Boží; nebe jest věčná odměna, odměnu zasluhuje jen ten, kdo se Bohu líbí posvěcující milostí.

Opravdu hrozně nešťastní jsou ti, kteří žijí, snad i dlouhá léta, bez posvěcující milosti Boží, kteří jsou živi pro svět, ale mrtvi pro nebe, poněvadž žijí ve stavu těžkého hříchu, který usmrcuje život po-

svěcující milosti a proto se nazývá smrtelným hříchem. „Probuď se, jenž spíš“ spánek smrti pro duši, povstaň, dokud jest čas, povstaň „a zasvitne ti Kristus“ (Efes. 5, 14).

A zasvitne ti Kristus, osvítí tě světlo milosti. Světlo jest nejkrásnější symbol milosti. Smutno jest v domě bez světla, radostno a veselo, proniká-li sem sluneční světlo. „Byliť jste někdy tmou, nyní však jste světlem v Pánu“ (Efes. 5, 8). „Vy jste všichni dítky světla a dítky dne; nenáležíme noci, ani tmě“ (1. Thes. 5, 5). Všecka krása viditelného světa (slunce, měsíc, hvězdy), všecka ta krása jest světélko, jiskřička proti kráse duše s posvěcující milosti! Taková duše se Bohu líbí, Bůh ji miluje.

Každá duše v domě Božím, Církvi, má býti uměleckým dílem, které zdobí tento dům Boží. Je-li někdo z nás tak nešťastný, že ztratil posvěcující milost Boží, nejkrásnější okrasu duše, povstaň ihned a neustaň, dokud duši neočistíš od těžkého hříchu, aby zazářila v lesku posvěcující milosti. Ve svátosti pokání, to jest v úplné a upřímné zpovědi s opravdovou lítostí a pevným úmyslem se polepšiti, bude duše očištěna ode všech poskvrn, budou zahojeny hluboké a těžké rány duše, bude odstraněna nemoc duše, duše bude krásná, čistá a svatá. Použijme tohoto prostředku pro spásu duše. Máme-li milost Boží, máme krásnou, čistou a sva-

tou duši: rozmnožujeme-li milost Boží, rozmnožuje se svatou zpovědí a dobrými skutky, zvětšuje se i krása duše před Bohem a anděly.

A ještě jeden prostředek. Jest to dokonalá lítost s úmyslem se vyzpovídati. Důvod jest tento: nikdo nemůže býti zároveň přítelem a nepřítelem Božím, dítětem Božím a dítětem Božího hněvu; akt dokonalé lítosti jest akt dokonalé lásky k Bohu, pravé přátelské lásky a dětské lásky; takový akt ničí těžký hřích, ze kterého při nejbližší příležitosti musíme se vyzpovídati, poněvadž Kristus nařídil k odpuštění hříchů po křtu spáchaných svatou zpověď. Měli bychom si zvyknouti denně před spánkem vzbuzovati dokonalou lítost, neboť „nevíme dne ani hodiny, kdy Syn člověka přijde".

Církev jest dům Boží. Stavitel jest sám Bůh, ideál Nejsvětější Trojice, Bohočlověk, svět andělů; základy apoštolové, věřící živé stavební kameny. Blaze nám, že svatým křtem byli jsme uvedeni do tohoto domu, že jsme se stali dítkami Boží rodiny. Vynasnažujme se všemožně býti stále lepšími a dokonalejšími a krásnějšími stavebními kameny v této Boží stavbě na zemi, abychom jednou zářili v nebeském Jerusalemě, v Božím chrámě věčné slávy, kde zaznívá věčné alleluja a všichni obyvatelé tohoto nebeského města chválí trojjediného Boha a velebí na věky.

Církev jest škola Kristova.

Odejdouce tedy, učte všecky národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého, učíce je zachovávati všecko, co jsem přikázal vám.
Mt. 28, 19–20.

„Dána jest mi veškerá moc na nebi i na zemi“ (Mt. 28, 18), tak řekl Kristus před svým nanebevstoupením. Všecko jest mi poddáno jako Bohu, tvorové rozumní i nerozumní musí mě uznávati svým Pánem. Má vůle jest jim nejvyšším zákonem. Jako věčná Pravda a Učitel věčné pravdy požaduji od každého rozumného tvora poslušnost a podřízenost. Jako nejvyšší Zákonodárce mám plnou moc nad každou vůlí a jsem Cesta, kterou všichni mají jíti, jako Život a nejvyšší Dobro jsem konečným cílem každého, kdo chce býti blaženým.

„Odejdouce tedy, učte všecky národy“, což znamená totéž jako slova: „Jako mě poslal Otec i já posílám vás.“ Plnou moc, kterou mám, dávám vám i vašim nástupcům. Já vás posílám, ode mne máte poslání, od nikoho jiného, tedy od žádného smrtelníka, od žádné vlády.

Těmi slovy dal Kristus apoštolům a jejich nástupcům (biskupům) trojí moc: učiti a tak rozum podrobovati zjeveným pravdám víry, tedy úřad učitelský; všecky přidržovati k zachovávání Božích příkazů a tak vůli podrobovati zákonu Božímu, vla-

dařskou moc ve věcech duchovních, tedy úřad pastýřský; křtíti a udělováním svátostí dávati nadpřirozený život milosti, tedy úřad kněžský.

Slova Kristova znamenají: přičiňujte se, aby všichni národové byli mými žáky. Jako v ústavě státu tvoří základní zásady základ ústavy, tak jest v zařízení a ústavě Církve Kristovy nejvyšší základní zákon, jenž zní: Církev Kristova jest taková viditelná společnost, v níž všichni nemají stejné plnomoci. Jako v každé škole jsou učitelé a žáci, tak i Kristus má ve své škole učitele a žáky.

Sv. Pavel rozeznává ty, kteří Církev spravují, a poddané, označuje-li biskupy za ty, které Duch Svatý, tedy sám Bůh, žádný smrtelník, ustanovil, aby spravovali Církev Boží. Jinde mluví o správcích tajemství Božích, t. j. svátostí, a těch, kteří je přijímají. Jest to tedy v podstatě Církve, že jest rozdíl mezi Církví učící a slyšící, mezi představenými a poddanými, mezi kněžími (klerus) a věřícími (laik). Nemají tedy všichni v Církvi práva učiti a rozhodovati ve věcech víry; není to pouze důvod opportunity, že jen některým se přiznává skutečný výkon tohoto práva, poněvadž by většina k tomu byla neschopná; přenesení tohoto práva na některé není důsledkem přivolení se strany věřících, jejichž zástupci by byli asi jako poslanci v parlamentě, nýbrž to patří k podstatě Církve.

Čemu se učí v této škole? Není to slovo lidské, nýbrž božské; není to lidský výmysl, nýbrž zjevení Boží; není to lidská moudrost, nýbrž moudrost Boží. „Obdrževše od nás slovo evangelia Božího, přijali jste je nikoli jako slovo lidské, nýbrž jakož jest v pravdě, jako slovo Boží“ (1. Thes. 2, 13).

Co svým přirozeným rozumem myslím nebo objevuji, jest mé slovo, slovo mého ducha: jsou to lidské myšlenky a lidská slova. Čemu učí Církev a předkládá nám jako věrouku, napsali svatí skladatelé biblických knih z vnuknutí Ducha Svatého: jest to tedy Boží slovo a jsou to Boží myšlenky. Čemu učí božskolidské podání (tradice), jest také slovo Boží, poněvadž toto podání jest od Krista, jenž je apoštolům sdělil, apoštolové pak ústně kázáním zvěstovali a od té chvíle neporušené v Církvi se udržuje. Jest tedy v Písmě svatém a Tradici obsaženo celé zjevení, veškerý učebný předmět. Církev učí slovu Božímu! Nemůže býti vyššího a vznešenějšího učebného předmětu a vznešenější školy.

Zjevení jest uzavřeno smrtí posledního apoštola; jiná věroučná pravda nepřibyla. Církev nepřidává věroučných pravd, prohlašuje pouze, je-li toho třeba, že to či ono učení skutečně jest v pokladu víry jako Bohem zjevená pravda, a toto učení musí pak býti všemi věřeno. Jako jsou podle tvrzení astronomů hvězdy, které

teprve po tisíciletích se ukazují, tak i na nebi katolické Církve ukazují se některé pravdy teprve po staletích prohlášením Církve. Jako v růžovém poupěti jest celá růže s veškerou svou krásou a táž růže, žádná jiná, se rozvíjí při otevření listů, tak jest celé zjevení Boží od počátku svěřeno Církvi jako božsky krásná růže, která se rozvíjí čím více se poznává, a vydává svou vůni, aby lidstvo občerstvila a osvěžila a uchvátila svou krásou. Zjevení Boží jest nezměnitelno jako sám Bůh, protože jest to jeho slovo. Toto učení musí samozřejmě v témže smyslu býti vykládáno, neboť jen to, čemu Kristus apoštoly učil, má stále a stále všem národům býti zvěstováno a tito býti žáky Kristovými v jeho škole, Církvi.

Lidské názory se střídají jako počasí, vědecké systémy vytlačují jeden druhý, učení katolické Církve zůstává stále stejné, nezměnitelné, nepohnuté jako skála, která klidně stojí v přívalu a nárazu vln.

Kde hledati důvod, že učení Kristovo a apoštolů zůstává stále čisté, stejné a neporušené? Důvod, příčina této nezměnitelnosti, jest učitelský úřad Církve, učitelská autorita Církve. Ke škole patří učitel. Učitel musí míti autoritu, t. j. moc a právo učiti, z čehož pro žáky plyne povinnost uznávati tuto autoritu a poslouchati ji. V obyčejné škole má učitel své poslání a autoritu od lidí. Učitelská autorita Církve jest božského pů-

vodu, učitelé Církve mají své poslání od Krista: „Na místě Kristově konáme poslání“ (2. Kor. 5, 20), což platí o apoštolech a jejich nástupcích, biskupech, a v druhé řadě i o kněžích.

Učitelská autorita Církve jest velké dobrodiní! Ve věcech víry musí býti nejvyšší úřad rozhodčí, neboť ve věcech víry musí býti jednota. Zjevené věroučné pravdy musí býti všem přístupné, poněvadž je Bůh dal ke spáse všeho lidstva. Může si každý sám tyto pravdy vykládati? To jest nemožno, neboť: mnohým chybí k tomu čas a nemohou také rozhodovati, mají-li pravé Písmo svaté; mohou se mýliti; nebude jednoty, když nikdo nemůže mi přikazovati a zavazovati mě držeti se jeho názoru a výkladu, nemaje k tomu poslání a práva. V žádné lidské společnosti zákoník nevykládá se sám, v každé společnosti vykládá zákoník autenticky zákonná autorita, což neporovnatelně více platí o zákoníku zjevení Božího, který jest obsažen v Písmě svatém a Tradici. Tak zvané svobodné badání, kdy každý sám sobě jest nejvyšší rozhodčí ve věcech víry, jest hrobem každé jednoty a veškeré obecnosti v křesťanské víře, jest to Achillova pata každé nekatolické konfesse, jest to široká brána, kterou vchází nacionalismus v plném triumfu, jenž pak neustává, až důkladně odstraní vše, co se nazývá positivní, zjevené, nadpřirozené.

Kristus vše to předvídal, proto dal Církvi učitelskou autoritu. Tato autorita musí býti apoštolská, t. j. musí nepřerušeně sahati až k apoštolům, kteří své poslání dostali přímo od Krista, a od apoštolů přešlo i na jejich nástupce. My máme takového učitele, představeného, biskupa: jest jím římský biskup, papež, jenž následuje v nepřetržité řadě po prvním papeži, jehož Kristus ustanovil hlavou a nejvyšším učitelem své Církve. Apostolicita tato jest nezvratný důkaz a charakterická známka pravé Církve Kristovy. Právě v tom vystupuje božská moudrost v jasném světle, že v Církvi jest nejvyšší učitel a společná nejvyšší hlava. Mohla by se udržeti jednota víry, kdyby nebylo nejvyššího učitele, jenž má v pochybných případech poslední rozhodné slovo?

Jaká jest vyučovací metoda v této škole, v Církvi Kristově? Na metodě velice záleží v každé škole. Církev jest škola víry; opírá svá rozhodnutí ve věcech víry o slovo Boží. Užívá tedy všech prostředků dokázati, že učení její jest obsazeno v Písmě svatém nebo Tradici; jediná Církev může prohlásiti: Bůh to řekl. To je také důvod, proč musíme všecko za pravdu míti, čemu Církev učí. Zárukou pravdy jest Bůh, jenž to řekl, a Církev, jež se nemůže zmýliti. „My boříme myšlenky mudrácké a všecku vyvýšeninu, která se povyšuje proti poznání Božímu, a jímáme všelikou mysl v poslušenství Kristovo“ (2. Kor. 10, 5).

Požaduje-li Bůh bezpodmínečně podrobiti se slovu Božímu, požaduje-li Církev bezpodmínečné podrobení rozhodnutím svým ve věcech víry a mravů, musíme míti naprosto jistou bezpečnost, že nemůžeme býti oklamáni. Jak jest tohle možno? Jedině tím, že nejvyšší učitelská autorita Církve v těchto rozhodnutích nemůže se zmýliti. Toto ujištění dal Kristus svému apoštolskému kollegiu a v něm učitelskému sboru Církve, t. j. všem biskupům slovy: „Já jsem s vámi po všecky dny až do skonání světa“ (Mt. 28, 20). Tímto slavnostním ujištěním uzavřel příkaz učiti všecky národy. Není učitelského sboru bez nejvyšší hlavy; touto hlavou jest v učitelském sboru Církve papež, s nímž musí učitelský sbor zůstati ve spojení, chce-li míti právo na neomylnost. Pán i samotnému Petrovi a v něm každému papeži zajistil neomylnost v takových rozhodnutích slovy: „Pasiž beránky mé. Pasiž ovce mé.“ Celé stádce musí poslouchati papeže, musí tedy papež, nejvyšší učitel v takových rozhodnutích býti neomylný, jinak by sám Pán vydal stádce nebezpečí, že bude oklamáno.

Jaký jest rozsah této neomylné učitelské autority? Neomylnost zahrnuje vše, co jest v božském zjevení. Vztahuje se také na takové nauky nebo názory, které ohrožují zjevený obsah víry. Může tedy Církev zamítnouti a zakázati takové názory, které odporují zjevení Božímu. Člověk se může zmýliti, Bůh nikoliv; věda může se mýliti,

Církev, vyzbrojená božskou učitelskou autoritou, nemůže se mýliti; z toho vyplývá povinnost podrobiti se rozhodnutím církevního úřadu učitelského, chceme-li zůstati katolíky. Každá věda má své principy, své metody, svůj pokrok; toho se nedotýká církevní učitelský úřad. Tvrdí-li věda, co odporuje zjevení nebo nemůže se se zjevením uvésti v soulad, má Církev právo a povinnost říci: Tady se stala chyba, vaše tvrzení odporuje slovu Božímu, božské pravdě; jednotlivci mají povinnost chybu uznati a odstraniti, podrobiti se.

Ze všeho vyplývá pro učitelský úřad Církve právo a povinnost odsuzovati knihy a spisy a četbu jich věřícím zakázati, odporují-li víře a křesťanskému mravu. Pravda a blud neletají ve vzduchu, projevují se úsudkem, větou, řečí, ať už mluveným slovem nebo spisem. Proto Církev od počátku takové knihy odsuzovala a zakazovala, a věřící pokynů Církve rádi poslouchali. Bylo to a jest pro jejich dobro časné i věčné. Jako ve škole spočívá pokrok žáků hlavně na tom, že pečlivě sledují slova učitele, visí takořka na jeho rtech, aby jim neušlo ani slovíčko učitele; jako učení nalézá svou pravou cenu uplatněním v životě, tak všechen pokrok lidstva závisí na tom, uznává-li lidstvo při veškeré rozmanitosti denních vymožeností ve všech oborech vědy a umění a při ostatních životních poměrech katolickou Církev v učitelském úřadě a životě jako

nejvyšší vůdkyni a ukazovatelku cesty v teorii a praxi, která před poblouzením varuje, a, dbáme-li jejího výstražného hlasu, i chrání. Každý pravý pokrok musí konečně směřovati ke středu, centru veškerých lidských dějin, ke Kristu; odstředivý směr od Krista musí dříve nebo později vésti do záhuby pro čas i věčnost. Kristus žije ve své Církvi, proto jest od jeho doby Církev střed dějin. Proto jest i povolána, jako kdysi Kristus, jíti tímto světem a všude rozdávati dobro, spásu a požehnání.

Jest to jistě něco neobyčejného, jaký vliv Církev na lidstvo mělo a má, kde se jí nebrání. Není možno vylíčiti tento všestranný vliv, uvedeme jen něco. Kdo povýšil dítě k jeho důstojnosti a tuto mu zaručil? Katolická Církev! Je hnusno čísti, jak bezcenný byl život dítěte ve starověku; odhazování dětí bylo zákonem dovoleno i u vzdělaných Řeků. Podle poznámky římského spisovatele Tacita byla jen u židů vražda dětí zločinem. Od chvíle, kdy Církev představuje světu božské Jezulátko a jeho panenskou matku a slaví narození Jezulátka, září i malé a ubohé dítě v lesku důstojnosti. Kdo povznesl ženu z ponížujícího a nedůstojného postavení ve světě pohanském k důstojnosti a ženské důstojnosti odpovídajícímu postavení v životě? Katolická Církev! Prohlašuje ženu za rovnoprávnou společnici mužovu, spojuje s mužem v nerozlučitelný

svazek jednoty učením Kristovým o jedinosti a nerozlučitelnosti křesťanského manželství, posvěcuje toto spojení ve svátosti stavu manželského, zakládá tak řádný rodinný život, jenž jest základem spořádaného státu.

Kdo rozbil pouta otroctví, kterými polovina lidstva v mohutné říši římské byla spoutána? Katolická Církev! Rušení otroctví připadá mi vždycky jako důkaz božského poslání Církve: tato světová událost nesmírného dosahu nedála se násilím, revolucí, nýbrž pomalu, nenápadně, jak se šířilo a pronikalo učení křesťanské, a praktickými prostředky, kterých Církev používala. Kdo se první staral o nemocné, chudé, sestárlé a sirotky? Katolická Církev! Je dokázanou skutečností, že pohanství neznalo dobročinných ústavů. Církev první je zakládala. Měla i náboženský řád, který slibem zavazoval dáti se za otroka, bylo-li toho třeba k osvobození křesťanů z otroctví. Kdo by neznal všech skutků milosrdné křesťanské lásky k bližnímu, jimž se na půdě Církve tak dobře daří? Činí-li jinověrci podobně, napodobují jen ducha Církve. Kdo položil základ k evropské civilisaci? Katolická Církev! Ona vyučovala křesťanství získané národy a připravovala pro budoucí kulturu. Zakládala první školy a university, zachránila i umění v bouřlivých dobách obrazoborců.

Uvážíme-li vše to, musíme z velikého nevděku obviniti ty, kteří jsou nepřátelé

katolické Církve. Nevděčný žák, stydící se za svého učitele a nepřátelsky proti němu vystupující, když mu děkovati má za vzdělání a své společenské postavení, zasluhuje našeho rozhořčení. Bohužel jsou podobní nevděčníci i ve škole Kristově, Církvi. Jsou to především ti, kteří nemají víry, dále ti; jež můžeme srovnávati s polovzdělanci, polovzdělanci jsou zcela nesnesitelní, chtějí do všeho mluviti a ničemu nerozumějí. Opakuje se stále, co se stalo i našemu Pánu a Spasiteli. Kaifáš hořel nenávistí k němu a jeho učení; takovými Kaifáši jsou zjevní a zapřísáhlí nepřátelé Církve. Král Herodes se posmíval Pánu; Herodes zastupuje všecky posměváčky Církve. Jiní se podobají Pilátoví, jenž, maje příležitost a milost, poznati v Kristu pravdu, krátce a pohrdlivě odpověděl: „Co jest pravda?“ a ve svém skepticismu a frivolitě odmítl cestu k pravdě a k spáse.

Jako dobří žáci školy Kristovy, Církve, přitulme se k ní s celou rozhodností, jeť „sloup a základ pravdy“. Jak poznáme věrnost k Církvi? Pravé smýšlení, teploměr našeho katolicismu jest věta: Ubi Petrus, ibi Ecclesia — Kde Petr, tam Církev. Oddanost, poslušnost, láska a nezdolná věrnost k papeži, hlavě Církve, jest viditelná a jistá známka pravého katolického smýšlení. Ukazujme stále pravé katolické smýšlení věrností a láskou k svatému Otci slovem i skutkem, ukažme to i tím, že nikdy nebudeme čísti a pod-

porovati knih a časopisů, které lupí a špiní Církev a papeže, posmívají se učení Církve a rozšiřují názory Církví zavržené. Ubi Petrus, ibi Ecclesia, et ubi Ecclesia, ibi nulla mors, sed vita aeterna. Kde Petr, tam Církev, a kde Církev, tam není smrti, nýbrž věčný život.

Církev jest matka věřících.

Měj v úctě svou matku po všecky dny jejího života.
Tob. 4, 3.

Nikdo nedovede plně oceniti mateřskou lásku: jest nejkrásnějším zjevem ve světě. Není také nic dojemnějšího nad dítě, jež plně miluje a ctí svou ctihodnou matku.

Slavný biskup Dupanloup řekl: mravní cenu člověka možno poznati z jeho chování k matce. Krásně mluví Tobiáš před smrtí synovi: „Slyš, synu, slova mých úst a polož si je do srdce jako základ. Až vezme Bůh mou duši, pochovej mé tělo, a měj v úctě svou matku po všecky dny jejího života“ (4, 2—3). Leželo-li starému Tobiášovi tolik na srdci, aby syn ctil matku po všecky dny života, oč více leží na srdci Kristu, abychom ctili Církev, matku ve vyšším, duchovním, nadpřirozeném životě po všecky dny svého života.

„Kristus miloval Církev a vydal sebe sama za ni, aby ji posvětil, očistě ji koupelí vodní při slově, aby sám sobě před-

stavil Církev jako slavnou, jako takovou, která by neměla poskvrny ani vrásky nebo něco podobného, nýbrž aby byla svatá a bezúhonná" (Efes. 5, 25—27). Sv. Pavel těmi slovy představuje Církev jako nevěstu Kristovu, poměr Kristův k Církvi obrazem manželského svazku, Kristus je ženich, Církev nevěsta. Sv. Pavel staví tento poměr jako vzor pro křesťansky manželský poměr a vyvozuje z toho vzájemné povinnosti muže a ženy.

Církev můžeme plným právem nazývati matkou; jak činí i někteří církevní Otcové. Nikdo nemůže míti Boha za otce, kdo nemá Církve za matku. To jest známý výrok sv. Cypriána. Proto se praví ve vyznání víry, předepsaném Piem IV.: Svatou, katolickou a apoštolskou Církev uznávám za matku a učitelku všech církví a slibuji a zavazuji se poslušností k římskému papeži.

Uvažujme o hlubokém smyslu slov: Církev jest naše matka.

Církev jest učitelka vykoupeného lidstva. Církev jest i vychovatelka a ošetřovatelka vykoupeného lidstva, má tomuto lidstvu býti pravou matkou pro nadpřirozený život milosti; má lidem dáti nadpřirozený život milosti a tak lidi vésti k životu věčné blaženosti. Jak má Církev tento nadpřirozený život milosti lidem dávati, udržovati, chrániti, a až do konce udrželi? O divy moudrosti a dobroty Kristovy! Kristus ustanovil sedm svátostí,

t. j. oněch sedm viditelných prostředků milosti, v nichž podle učení koncilu tridentského všecka pravá spravedlnost má počátek, počatá se rozmnožuje, ztracená opět obnovuje.

Svaté svátosti! Jaký to div! Úvaha o vznešenosti a velikosti svatých svátostí dává tušiti, jak veliká musí býti naše matka, Církev, když jí byla svěřena péče o tyto svátosti!

Svátosti jsou přemnohé prameny, roury, jimiž milost stále přitéká; přemnohé nádoby, v nichž se dává zázračný lék milosti lidem duševně chorým, aby z duševní smrti povstali k životu milosti, jenž je uschopňuje k životu věčné blaženosti v nebi a aby tento život byl i rozmnožován. Svátosti jsou pro celou Církev sedm sloupů, na nichž spočívá tento Boží dům, jejž sobě vystavěla věčná moudrost; jsou ony svaté svazky, jež spojují všecky věřící v jednu svatou Boží rodinu. Ve svátostech vykonává božský Spasitel duchovně svou požehnanou působnost, jak ji ukazoval zázraky na nemocných všeho druhu.

Svátosti jsou zázračná díla Boží všemohoucnosti, zástavy jeho dobroty, vynálezy jeho moudrosti, která viditelné věci tohoto světa (vodu, víno, olej, chléb) činí prostředky spásy. Tím dosahuje viditelný svět svého nejvyššího posvěcení a tak splňuje nejlépe svůj cíl: sloužiti člověku a oslavovati Boha.

Proč Spasitel ustanovil právě sedm svátostí? Chtěla tak jeho nekonečná moudrost a dobrota, jež právě v sedmeru svátostí tak krásně se projevují. Pozemský náš život zná sedm případů, v nichž Církev jako vychovatelka a ošetřovatelka a starostlivá matka vykoupeného lidstva musí míti a upotřebiti nadpřirozené prostředky milosti, aby lidi k nadpřirozenému životu vedla, tento upevňovala a zajišťovala. Nadpřirozený život milosti ukazuje některé překvapující podobnosti se životem tělesným. Vstupem do světa dostává člověk život zatížený dědičným hříchem, neboť „všichni jsme od přirozenosti předmětem hněvu" (Efes. 2, 3). Proto Církev tomuto dítěti hněvu uděluje svatý křest, očisťuje duši dítěte od dědičného hříchu, dítě s duší čistou stává se dítkem Božím a dědicem nebes. Tělesný život musí býti posilován, musí vzrůstem tělesných orgánů síliti a dosíci náležitého rozvoje. Podobně musí býti posilován nadpřirozený život víry a milosti. Život jest boj, často boj velmi ostrý a těžký, posiluje tedy Církev své děti k tomuto boji ve svátosti biřmování. Člověk potřebuje potravy, Církev jako nejlepší matka dává svým dětem božský pokrm, tělo a krev Ježíše Krista, ve svatém přijímání za pokrm duši pro nadpřirozený život. Tyto tři svátosti stačily by pro život milosti. Ale jako tělo vystaveno jest nemocím, slabostem a smrti, tak může

stonati i duše a život milosti ztratiti. Pro ten případ Spasitel ve své nekonečné moudrosti, dobrotě a milosrdenství dal Církvi svátost pokání a Církev jako starostlivá matka volá své děti, zve je, nutí a přikazuje jim přijímati tuto svátost, aby dostaly ztracenou milost. Jistá naděje na odpuštění hříchů chrání při tom před zoufalstvím, nějaká ta obtíž, trochu sebepřemáhání chrání před lehkomyslností, největším nepřítelem každé zdárné výchovy. Po odpuštění hříchů zůstávají ještě časné tresty za hříchy, které člověka hodně znepokojují v životě. Nastává-li konec pozemského života, posiluje Církev v poslední nemoci člověka proti nepřátelům spásy a pokušením zlého ducha, dává mu sílu a trpělivost v bolestech a pomáhá mu učiniti s důvěrou ve Spasitele těžký krok do věčnosti. Ve svátosti svěcení kněžstva dostávají věřící duchovní otce, kteří pečují o jejich nadpřirozený život víry a milosti. Svátost stavu manželského má posvěcovati křesťanskou rodinu. Rodina jest základ řádné lidské společnosti. Touto svátostí má rodina býti i základem vyššího, nadpřirozeného řádu, t. j. Církve; děti této Církve mají býti chráněny touto svátostí proti mravním pokleskům, mají v manželství napodobiti mystické spojení Krista s Církví, každá křesťanská rodina má býti Církví v malém, aby tak celá Církev v křesťanské rodině měla základ k celé budově. Manželé mají touto svá-

tostí býti uschopněni vzájemně se podporovati v pozemském štěstí a děti, jako zástavy manželské věrnosti, moudře vychovávati pro blaho časné i věčné. Svátostnou milostí dostává manželství lesk čistoty a neporušitelnosti v křesťanské společnosti, proto má z vůle a příkazu Krista zůstati jednotné a nerozlučitelné.

Svátosti jsou opravdu divy Boží moudrosti a dobroty. Jak krásné a vznešené světlo ozařuje Církev, když ji Kristus pověřil jako společnou matku všech věřících vychovávati děti pro věčný život sedmerými prostředky milosti! Neuzdraví-li se dítě z nemoci proto, že uniká pečlivé ruce matky, čí jest to vina? Dítěte! Jsou-li děti Církve dlouho nemocné duševně, jsou-li ve stálém nebezpečí věčné smrti, jest to jejich vina, poněvadž nejdou k matce, nepoužívají prostředků matkou nabízených a podávaných. Srdce matky chvěje se bolestí nad nezdárným dítětem, srdce Církve pláče nad zatvrzelým hříšníkem. Poněvadž zlí lidé bezbožnou řečí, nemravnými spisy, různými pokoršením chtějí děti Církve připraviti o milost, varuje Církev před nebezpečím, aby zavčas uchránila své děti největšího zla, těžkého hříchu. Děti pro Boha a víru pracující a statečně hájící věc Boží a Církve napomíná, aby zůstaly věrné Bohu a jeho zákonu. Má-li neposlušné děti, které se vrhají světu do náručí a nabízejí své služby nevěře a jsou duchovně mrtvé, napodobuje příklad sv.

Moniky, modlí se za ně. S matkou naimského mládence se raduje, vidí-li denně povstávati své děti z hrobu hříchu k životu milosti. Církev se stále modlí za obrácení hříšníků.

Každý kněz z příkazu Církve jest povinen denně se modliti brevíř za věřící. Církev ví, že její modlitba jest nejpevnější zeď, zná dobře slova svého Ženicha: „Modlete se za sebe vespolek, abyste byli uzdraveni" (Jak. 5, 16). Z toho viděli, jak veliký význam a vliv má katolické kněžství již tím, že kněží denně obětují za věřící a v brevíři se za ně modlí. Kněz a věřící mají býti v těsném spojení. Z toho také poznáváte, že jsou užitečné a potřebné i řády rozjímavé, které svými modlitbami a obětmi zadržují trestající ruku božské spravedlnosti.

Církev i po smrti vzpomíná svých dětí. Modlitbami provází ke hrobu tělo zemřelých a denně vzpomíná v Pánu zesnulých při Mši svaté. — I věci pozemské snaží se svěceními, žehnáními a modlitbami posvětiti a užívání jich prospěšnějším učiniti.

Co chce Církev za všecku starost, lásku a dobrotu? Zachovávání svých přikázání. Dala jich pět, majíc k tomu právo. Církev jako samostatná a dokonalá společnost vyššího řádu musí míti právo své údy vésti vhodnými zákony k dosažení cíle a účelu Kristem stanoveného: posvěcovati jednotlivce v tomto životě a zajistiti všem věčnou blaženost na

onom světě. Moc dávati přikázání má od Krista, svého zakladatele: „Kdo Církve neuposlechne, budiž ti jako pohan a celník.“ Církevní přikázání jsou vlastně bližší vysvětlení přikázání Božích a návody k dosažení posledního cíle. Křesťanský život má býti životem z víry. „Žijeme totiž ve víře“ (2. Kor. 5, 7). „Spravedlivý živ jest z víry“ (K žid. 10, 38). To znamená znalost věrcučných pravd a prožívání tajemství víry, aby víra zcela pronikala rozum i vůli, ducha i srdce.

Zasvěcené svátky světiti. K náboženství patří zevnější bohopocta, která dosahuje vrcholu v oběti, proto musí býti v křesťanství obět. Jest samozřejmé, že Církev svým přikázáním: V neděle a zasvěcené svátky celou Mši svatou pobožně slyšeti, vysvětluje, jak máme plniti třetí přikázání Boží. Mohu se doma modliti! Ano, můžeš a také máš se doma modliti, ale Mše svatá jest jen v kostele. — Život člověka jest boj proti světu Bohu odcizenému, proti pokušením a vášním, které musíme spoutati, nemáme-li klesnouti. K tomu má napomáhati přikázání o postu a zdržování se masitých pokrmů. Moudrá matka mnohdy dítěti leccos odepře, aby je učila sebepřemahání i ve věcech dovolených, aby později dovedlo si odříci věcí nedovolených a krotiti zlou žádostivost; matka Církev, vedená Duchem Svatým, ukládá věřícím posty, aby je posilovala v boji proti zlým žádostem, přidržovala k pokání a odpy-

kávání časných trestů, podporovala v konání dobra a ctností, pomáhala jim k podobnosti s Kristem, jenž pro nás nesmírně pracoval a trpěl. — Život pozemský je příprava pro život věčný. Pro věčný život v nebi jest nutně potřebná posvěcující milost Boží, proto Církev dbá, aby její děti tuto milost měly, nařizujíc jim zpověď, a aby v milosti sílily, proto nařizuje svaté přijímání. — Křesťan má v určité době pečovati o větší sebranost mysli, proto Církev zakazuje v adventě a postě hlučné radovánky, tance. Přikázání církevní jsou znamenitým výchovným prostředkem, kterého Církev používá, abychom opravdu křesťansky žili a lehčeji a snadněji došli věčné blaženosti.

Církev podobá se bolestné matce Boží, stojící pod křížem, na němž visel božský Syn potupený a roztlučený. Církev vidí mnohé děti, vysoké i nízké, učené i neučené, odpadati a s hněvem a nenávistí k ní se obraceti. Pociťuje bolest a modlí se za nešťastníky, aby poznali Krista a Církev a byli jim věrni.

Vše pomíjí, Církev trvá. Vše uvadá a v prach se mění, Církev stále září v mladistvé kráse a síle. Systémy a vědecké názory se mění, učení Církve jest nezměnitelné. Učitelské stolice lidské moudrosti a trůny světských vladařů kolísají a zanikají, nejvyšší učitelská stolice římského papeže nekolísá. Tam jest místo, odkud proudí křesťanská moudrost. Proto věrně k papeži a Církvi!

OBSAH.

Str.

Církev jest království, které není z tohoto světa 3

Církev jest království nepomíjející 13

Církev jest jediná záchranná loď 24

Církev jest dům Boží 32

Církev jest škola Kristova 42

Církev jest matka věřících 53

ČTĚTE! OBJEDNEJTE!

*Škola a náboženství	Kč 0·50
Matka vychovatelka	„ 2·20
*Dětem i rodičům	„ 10·—
*Spasitel přichází	„ 4·—
*Přítel Kristův	„ 6·—
*Věrnost Spasiteli	„ 4·—
Kristus a dítě. Promluvy	„ 4·50
*Ve vážné chvíli	„ 6·—
*Bůh a příroda	„ 5·—
*Kněz a lid	„ 3·—
*Naše radost a štěstí	„ 8·—
*Ze života pro život	„ 4·—
*Hrdinové ctnosti	„ 8·—
*Modlitba Páně	„ 8·—
Promluvy k I. sv. přijímání (22 promluv)	„ 10·—
Biblické ženy a katolická dívka	„ 6·60
Srdce Ježíšovo zdrojem útěchy. 30 kázání	„ 9·—
*Modlitby pro školní mládež	„ 5·—
*Příručka katolického dítěte	„ 4·—
*Katolík a katolická církev	„ 13·—
*Katolické kněžství a jeho veliký význam v moderní době	„ 4·—
Nejsvětější srdce Ježíšovo. Kázaní	„ 8·—
*Dějiny církve dokazují její vyšší poslání	„ 4·—
Sv. Eucharistia. Modlitby a poučení	„ 8·—
*Rodina v září božského Srdce	„ 6·—
*Nejkrásnější vzor křesťanského života. Májová kázání	„ 12·80
*Kristus-Král. Kázání	„ 8·—
Moderní svět a katolická církev	„ 8·—
*Kristovo sociální království	„ 14·—
*Svatyně Krista Krále ve Vysočanech	„ 10·—
*Pozdravení andělské. Májové promluvy	„ 15·—

*Spisy hvězdičkou označené jsou rozebrány.

ČTĚTE! OBJEDNEJTE!

Posila duše. Modlitba a poučení pro katolický lid	Kč	15·—
*Boj proti Kristu. Postní kázání	„	5·—
*Výchova dětí a rodičů	„	8·—
*Tajemství posvátného růžence a moderní doba	„	8·—
Nejsvětější Srdce Ježíšovo. Výklad litanie	„	8·—
*Pomocnice v každý čas. Májové promluvy nedělní	„	4·—
Nedělní kázání o Kristu	„	16·80
*Ukřižovaný Kristus Král. Postní promluvy	„	5·—
*Potěšení zarmoucených. Májové promluvy nedělní	„	5·—
*Praktická úcta Srdce Ježíšova. Promluvy pro první pátky (neděle) v měsíci	„	4·50
Věrouka podle katechismu v krátkých promluvách	„	9·80
*Obraz ukřižovaného Spasitele	„	5·—
Láska srdce Ježíšova	„	10·—
*Poslední hodiny Spasitele	„	4·50
Panna nejmoudřejší - 31 promluv na měsíc květen	„	10·—
*Krátké úvahy o tajemstvích posvátného růžence	„	6·—
*Útěcha u hrobu	„	5·80
Promluvy při oddavkách	„	5·80
Mravouka v krátkých promluvách	„	12·—
Ave Maris stella	„	16·—
Kristovo Království	„	6·50
Mše svatá Kč 24·—, váz.	„	30·—
Kdo jest Kristus	„	5·50
Nauka o milosti podle katechismu	„	15·—
Spása duše Kč 15·—, v kůž. váz.	„	30·—
Církev	„	3·50

*Spisy hvězdičkou označené jsou rozebrané.